

Matrix gedragsindicatoren 2009-2010

De Specifieke Lerenoopleiding van de Universiteit Gent is een **competentiegerichte opleiding**. De decretaal verankerde **basiscompetenties** voor de leraar secundair onderwijs, de taalcompetenties en de attitudes, zijn **richtinggevend** voor het onderwijs en de evaluatiedocumenten binnen de opleiding.

In onderliggende matrix worden alle **competenties** beschreven en geconcretiseerd in **gedragsindicatoren** en volgens drie **beheersingsniveaus**, i.c. 'voldoende', 'goed' en 'uitstekend', om de groei binnen één competentie duidelijk te definiëren. Het vierde beheersingsniveau 'onvoldoende' wordt niet uitgediept.

De beheersingsniveaus worden als volgt **geïnterpreteerd**:

- ✓ **Uitstekend**: De student beheerst deze competentie heel goed en kan die spontaan inzetten
- ✓ **Goed**: De student kan al goed omgaan met deze competentie, maar kan dit nog kunnen verbeteren
- ✓ **Voldoende**: De student moet nog hard werken, maar kan in deze competentie voldoende presteren
- ✓ **Onvoldoende**: De student beheerst deze competentie niet of zeer zwak, verbetering in deze competentie is noodzakelijk

De **matrix gedragsindicatoren** dient als **achtergrond** om de evaluatiedocumenten (i.c. lesevaluatie- en stage-eindevaluatiedocument) accuraat in te vullen.

BASISCOMPETENTIES VOOR DE LERAAR SECUNDAIR ONDERWIJS	VOLDOENDE	GOED	UITSTEKEND
FUNCTIONEEL GEHEEL 1: DE LERAAR ALS BEGELEIDER VAN LEER- EN ONTWIKKELINGSPROCESSEN	De student...	De student...	De student...
Vaardigheid 1.1 De beginsituatie (voorkennis, klassfeer, ...) van de leerlingen en de leerlingengroep achterhalen			
1.1.1 met teamleden of externen bij de leerlingengroep kenmerken, die een invloed hebben op de kwaliteit van leren en ontwikkeling, herkennen en benoemen	beseft dat er binnen een leerlingengroep steeds verschillen zijn tussen leerlingen	kan deze verschillen duiden als verschillen in bv. voorkennis, interesse, capaciteiten, sociaal-culturele achtergrond, leef- en ervaringswereld, karakter, persoonlijkheid; als verschillen ten gevolge van leer- of ontwikkelingsstoornissen of als verschillen in welbevinden en betrokkenheid	beseft dat die verschillende kenmerken van de leerlingen een gedifferentieerde aanpak kunnen vragen
1.1.2 met hulp van collega's de heterogeniteit/diversiteit van de leergroep bepalen	bepaalt in overleg met de mentor/vakleraar de beginsituatie van de leergroep	bepaalt in overleg met de mentor/vakleraar de heterogeniteit/diversiteit van de leergroep en hanteert daarbij inzichten uit de ontwikkelingspsychologie, informatie uit handleidingen, de agenda van de mentor/vakleraar en gesprekken met hen	maakt –met hulp van collega's -gericht gebruik van middelen die relevant zijn om de heterogeniteit/diversiteit van zijn leergroep vast te stellen (leerlingvolgsysteem, leerlingendossier, observatie-instrumenten, gesprekken met externen, klasprofielen, taken, gesprekken met ouders, collega's of andere begeleiders)
Vaardigheid 1.2 Doelstellingen kiezen en formuleren			
1.2.1 doelstellingen kiezen op basis van het leerplan/schoolwerkplan waarin de eindtermen en ontwikkelingsdoelen vervat zijn, het pedagogisch project en/of aangereikte handelingsplannen	kiest – in overleg met de mentor/vakleraar – relevante doelstellingen op basis van het leerplan	-	besteedt bij het kiezen van de doelen aandacht aan de vakoverschrijdende eindtermen en expliciteert de geformuleerde doelen binnen het pedagogisch project, het schoolwerkplan en/of de aangereikte handelingsplannen
1.2.2 doelstellingen kiezen op basis van de beginsituatie van de leerlingen en de leergroep	kiest – in overleg met de mentor/vakleraar – doelen die aansluiten bij de beginsituatie van de leergroep	-	formuleert differentiële doelen aansluitend bij de diversiteit van zijn leergroep
1.2.3 doelstellingen differentiëren in functie van vastgestelde verschillen en/of op basis van beschikbare documenten	zie 1.2.2	-	-
1.2.4 doelstellingen adequaat formuleren en operationeel formuleren	formuleert doelstellingen, waarbij zowel de inhoud, als het te bereiken gedragsniveau vermeld zijn	-	formuleert de gekozen doelen adequaat en operationeel (concrete leerinhoud en observeerbaar leerlingengedrag)
1.2.5 voor leerlingen met specifieke behoeften doelen selecteren die aansluiten bij de beginsituatie	zie 1.2.2	-	-
Vaardigheid 1.3 De leerinhouden /leerervaringen selecteren			

1.3.1 keuzes maken uit een gegeven aanbod, rekening houdend met - de criteria van de beginsituatie, - de maatschappelijke relevantie, - met de beschikbare hulpmiddelen in het belang van de opbouw van het vakgebied	maakt, in functie van de lesdoelen en de beginsituatie, verantwoorde keuzes bij de selectie van de leerinhouden/leerervaringen	maakt, in functie van de lesdoelen en de beginsituatie, verantwoorde keuzes bij de selectie van de leerinhouden/leerervaringen en houdt hierbij rekening met de maatschappelijke relevantie en de beschikbare hulpmiddelen in het belang van de opbouw van het vakgebied	verwerkt – indien wenselijk - in overleg met de mentor/vakleraar de beleavings- en ervaringswereld van de leerlingen in de keuze van de leerinhouden
1.3.2 inbreng van leerlingen omzetten in leerervaringen	speelt in op de inbreng van leerlingen	slaagt erin de inbreng van de leerlingen om te zetten in leerervaringen	streeft – reeds van bij de voorbereiding – naar zoveel mogelijk inbreng van leerlingen en gaat er doelgericht mee om
1.3.3 voor leerlingen met specifieke behoeften leerinhouden afstemmen op het realiseren van de doelen door te differentiëren, remediëren, compenseren en dispensereren	stemt zijn leerinhouden af op de specifieke leerbehoeften van de leergroep	zoekt naar differentiële inhouden in aansluiting op de vastgestelde individuele verschillen tussen de leerlingen	zoekt - zo nodig - naar specifieke inhouden om te remediëren, te compenseren of te dispensereren
Vaardigheid 1.4 De leerinhouden/ leerervaringen structureren en vertalen in leeractiviteiten			
1.4.1 leerinhouden vertalen in opdrachten die aansluiten bij de leefwereld, de talige diversiteit, de motivatie en capaciteiten van de leerlingen	kiest – in overleg met de mentor/vakleraar – opdrachten die aansluiten bij de leefwereld, de talige diversiteit, de motivatie en capaciteiten van de leerlingen	-	kiest zelfstandig opdrachten die aansluiten bij de leefwereld, de (talige) diversiteit, de motivatie en capaciteiten van de leerlingen
1.4.2 naargelang van het geval de leerinhouden opdelen in deelleerstappen, gedifferentieerde opdrachten, thema's en projecten en modules, al dan niet vakoverschrijdend	realiseert – in overleg met de mentor/vakleraar - een gepaste lesopbouw in verschillende, duidelijk te onderscheiden leerstappen	realiseert zelfstandig een gepaste lesopbouw in verschillende, duidelijk te onderscheiden leerstappen	realiseert zelfstandig en vakoverschrijdend een gepaste lesopbouw in verschillende, duidelijk te onderscheiden leerstappen
1.4.3 in samenspraak met collega's verbanden aangeven tussen leerinhouden uit het eigen vakgebied en verwante vakgebieden (horizontale samenhang)	beseft dat leerinhouden van eigen lessen verbanden vertonen met leerinhouden van verwante vakgebieden (horizontale samenhang)	zoekt in samenspraak met collega's naar verbanden tussen leerinhouden uit het eigen vakgebied en verwante vakgebieden (horizontale samenhang)	expliciteert de horizontale samenhang tussen verwante vakgebieden voor de leerlingen
1.4.4 leerinhouden situeren in het geheel van het aanbod van het betreffende vak (verticale samenhang)	beseft dat leerinhouden van eigen lessen gesitueerd moeten worden in het geheel van het aanbod van het betreffende vak (verticale samenhang)	bekijkt grondig hoe de leerinhouden passen binnen het volledige aanbod van het betreffende vak (verticale samenhang)	expliciteert de verticale samenhang binnen het volledige aanbod van het betreffende vak voor de leerlingen
Vaardigheid 1.5 aangepaste werkvormen en groeperingsvormen bepalen			
1.5.1 strategieën, multimediale leeromgevingen en aangepaste werkvormen kiezen die afgestemd zijn op de doelstellingen	kiest, in functie van de doelen, eenvoudige, gepaste en verantwoorde strategieën, (multimediale) leeromgevingen en werkvormen	kiest, in functie van de doelen en onder begeleiding van de mentor meer complexe strategieën, (multimediale) leeromgevingen en werkvormen	kiest, in functie van de doelen, zelfstandig meer complexe strategieën, (multimediale) leeromgevingen en werkvormen
1.5.2 gepaste groeperingsvormen kiezen, een aangepaste ruimte creëren en een goede timing bepalen	bedenkt, aansluitend bij eenvoudige werkvormen, vlot een gepaste groeperingsvorm en kan hierbij een aangepaste ruimte en een goede timing bepalen	bedenkt onder begeleiding van de mentor, aansluitend bij meer complexe werkvormen, vlot een gepaste groeperingsvorm en kan hierbij een aangepaste ruimte en een goede timing bepalen	bedenkt zelfstandig, aansluitend bij meer complexe werkvormen, vlot een gepaste groeperingsvorm en kan hierbij een aangepaste ruimte en een goede timing bepalen
1.5.3 de aanpak differentiëren waar nodig	bouwt doorheen het lesverloop een gedifferentieerde aanpak uit, met voldoende aandacht voor variatie in de werkvormen	bouwt doorheen het lesverloop een gedifferentieerde aanpak uit met voldoende aandacht voor variatie in de	slaagt erin de leerinhouden verschillend uit te werken, aansluitend bij de verschillende leerstijlen van de leergroep

		werkvormen en doet dit op een persoonlijke en creatieve manier	
Vaardigheid 1.6 individueel en in team leermiddelen kiezen en aanpassen			
1.6.1 leermiddelen kiezen en aanpassen en hierover, waar nodig, overleg plegen met de vakgroep en het schoolteam	kiest – in overleg met de mentor/vakleraar – gepaste bestaande leermiddelen en test die vooraf uit	past deze leermiddelen – in overleg met de mentor/vakleraar – aan de doelen, leerstijlen en de beginsituatie van de leerlingengroep aan en test die leermiddelen vooraf uit	ontwikkelt – indien nodig – leermiddelen afgestemd op de individuele noden van de leerlingen en test die leermiddelen vooraf uit
1.6.2 indien nodig de leermiddelen met de hulp van collega's aanpassen aan de doelgroep en de omstandigheden	zie 1.6.1		
Vaardigheid 1.7 een krachtige leeromgeving realiseren met aandacht voor de heterogeniteit binnen de leergroep			
1.7.1 motiverende leeromgevingen tot stand brengen die aangepast zijn aan de belangstelling en het verwerkingsniveau van de leerlingen	hanteert, in functie van de doelen, motiverende strategieën en werkvormen	hanteert, in functie van de doelen en onder begeleiding van de mentor, complexere motiverende strategieën, (multimediale) leeromgevingen en werkvormen	hanteert, in functie van de doelen, zelfstandig complexere motiverende strategieën, (multimediale) leeromgevingen en werkvormen
1.7.2 leerinhouden inbedden in authentieke, reële situaties die voor de leerlingen betekenisvol zijn	wekt de belangstelling van de leerlingen door te werken met leerinhouden uit hun leefwereld.	integreert door leerlingen aangebrachte onderwerpen in de les	integreert onderwerpen die door de leerlingen zijn aangebracht in zijn lessen en ontwerpt uitdagende opdrachten.
1.7.3 ICT functioneel integreren bij het ontwerpen van een krachtige leeromgeving	gebruikt eenvoudige ICT-middelen zoals PowerPoint	gebruikt voldoende ICT in de les en leert de leerlingen ermee werken	stuurt, helpt en stimuleert de leerlingen continu bij het gebruik van ICT, zowel in de klas als thuis
1.7.4 leerlingen in de gelegenheid stellen om leerinhouden actief te ontdekken en te verwerken	hanteert eenvoudige, activerende werkvormen die leerlingen in staat stellen de leerinhouden actief te ontdekken en te verwerken. (bv. OLG, ...)	hanteert complexere activerende werkvormen die leerlingen in staat stellen de leerinhouden actief te ontdekken en te verwerken (bv. taakgericht onderwijs, ...)	laat de leerlingen vrij in het zoeken naar oplossingen van problemen en het ontdekken van leerinhouden (bv. zelfgestuurd onderwijs, ...)
1.7.5 leerlingen leren reflecteren over hun leerproces	zet leerlingen aan om na te denken over antwoorden, oplossingen, e.d.	zet leerlingen aan om na te denken over antwoorden, oplossingen, e.d. en gebruikt dit in de les	zet leerlingen aan om na te denken over antwoorden, oplossingen e.d. en integreert de eindtermen 'Leren leren' systematisch in zijn lessen
1.7.6 samenwerkend leren bevorderen	laat de leerlingen in groepjes werken, maar heeft een leidende rol binnen elk groepje	laat leerlingen in groepjes werken en geeft voldoende ruimte om zelfstandig te werken	laat het initiatief aan de leerlingen over bij het vormen van groepen en het uitvoeren van groepswerken
1.7.7 met ondersteuning van het team, leerlingstagiairs op een zinvolle en discrete manier begeleiden tijdens organisatie- en bedrijfsstages	participeert op een geïnteresseerde wijze	steunt voor de begeleiding op de hulp van de mentor	kan zelfstandig begeleiden
1.7.8 bij de terugkoppeling van stage-ervaringen naar de lesactiviteit, de stage-ervaringen van de leerlingen duiden en plaatsen in een ruimer opleidings- en vormingsprofiel	participeert op een geïnteresseerde wijze	steunt hiervoor op hulp van de mentor	kan dit zelfstandig
Vaardigheid 1.8 Observatie/evaluatie voorbereiden, individueel en waar nodig in team			
1.8.1 individueel en in overleg doelstellingsvalide, gedifferentieerde en	stelt gepaste vragen en taken op in overleg met de vakmentor	evaluatieopdrachten zijn in overeenstemming met het niveau van de	stelt een waaier van gedifferentieerde vragen, taken en opdrachten op. Hierbij

aangepaste vragen, taken en opdrachten onder diverse varianten kiezen en eventueel opstellen		doelstellingen	komen alle vormen van evaluatie aan bod.
1.8.2 in overleg met collega's observatie-instrumenten kiezen	kiest in overleg met de mentor observatie-instrumenten	hij kiest voor de observatie-instrumenten die het best bij de groep passen	kan bestaande observatie-instrumenten afstemmen op het niveau van de individuele leerling
1.8.3 de betekenis en plaats van evaluatievormen in het leerproces bepalen	past in overleg met de mentor formatieve en summatieve evaluatiemomenten in	past op zelfstandige wijze formatieve en summatieve evaluatiemomenten in.	integreert formatieve en summatieve evaluatiemomenten systematisch in zijn lessen.
1.8.4 met ondersteuning beoordelingscriteria bepalen om de vorderingen van de leerling te beoordelen	gebruikt beoordelingsschema's die hij/zij onder begeleiding heeft opgesteld	probeert in overleg nieuwe criteria op te stellen	probeert zélf criteria op te stellen en toe te passen
Vaardigheid 1.9 Proces en product evalueren met het oog op remediëring en differentiatie			
1.9.1 met het oog op begeleiding en beoordeling van de leerlingen en het leerproces op systematische wijze gegevens over de leervorderingen van de leerlingen verzamelen	vraagt aan de mentor de verzamelde gegevens m.b.t. leervorderingen van de leerlingen		gaat zelf op zoek naar de gegevens m.b.t. leervorderingen van de leerlingen
1.9.2 vorderingen en prestaties correct en interpreteren en beoordelen	interpreteert en beoordeelt, met de hulp van de mentor, de vorderingen en de prestaties van de leerlingen	schat de vorderingen en prestaties van de leerlingen correct in op klasniveau	schat de vorderingen en prestaties van de leerlingen correct in op individueel niveau
1.9.3 met ondersteuning van collega's een bijdrage leveren aan het in team opstellen van een advies over de voortgang van de leerlingen in hun schoolloopbaan en/of naar de arbeidsmarkt	participeert aan klassenraad/teamoverleg	participeert aan klassenraad/teamoverleg en stelt vragen	participeert aan klassenraad/teamoverleg en formuleert een eigen mening
1.9.4 leerprestaties en leervorderingen rapporteren en bespreken en activiteiten voor remediëring voorstellen	bespreekt evaluatiegegevens met de mentor.	formuleert in samenspraak met de mentor remediëringsactiviteiten	stelt zelf remediëringsactiviteiten voor en bespreekt deze met de mentor
1.9.5 evaluatiegegevens aanwenden om het eigen didactisch handelen te bevragen en bij te stellen	is zich ervan bewust dat evaluatiegegevens iets zeggen over het eigen lesgeven	gebruikt evaluatiegegevens bij het voorbereiden van een volgende les	gebruikt evaluatiegegevens systematisch bij het voorbereiden van de lessen
Vaardigheid 1.10 De leraar kan in overleg met collega's deelnemen aan zorgverbredingsinitiatieven en die laten aansluiten bij de totaalbenadering van de school			
1.10.1 de school situeren in de buurt en de implicaties hiervan onderkennen	informeert zich over de buurt en de omgeving waarin de school zich bevindt	beseft dat de ligging en de omgeving van de school implicaties hebben .	onderzoekt actief de implicaties van de situering van de school
1.10.2 participeren aan het zorg- en Gelijke Onderwijskansen-beleid van de school	informeert zich over het beleid van de school en past de gebruiken toe	beseft dat het zorg- en GOK- beleid van de school implicaties heeft	doet actief mee met activiteiten van het zorg- en GOK-beleid van de school

Vaardigheid 1.11 De leraar kan het leer- en ontwikkelingsproces begeleiden in het Standaardnederlands			
1.11.1 met zijn leerlingen doelgericht gesprekken voeren en daarbij een functioneel taalaanbod doen, functionele taalproductie stimuleren en er feedback op geven	beschouwt de leerlingen als volwaardige gesprekspartners, zowel individueel als in groep	zorgt bij de (leer)gesprekken voor een begrijpelijk taalaanbod, waardevolle interactie en geeft ook doelgerichte feedback	kan (leer)gesprekken bijsturen in functie van het gespreksdoel, de gesprekspartners en de situatie
1.11.2 teksten beoordelen en schriftelijk en mondeling toegankelijk maken door ze te bewerken op het vlak van taal en door een aangepaste didactiek	kan verschillende soorten teksten beoordelen op hun bruikbaarheid in de klas (lesdoel, culturele impact)en/of basisingrepen toepassen om ze bruikbaar te maken	kan de bruikbaarheid van verschillende soorten teksten inschatten en zowel mondeling, als schriftelijk ingrepen toepassen om ze bruikbaar te maken voor zijn klaspubliek	kan de bruikbaarheid van verschillende soorten teksten beoordelen en past ze schriftelijk (zinsbouw, tekst- opbouw, woordgebruik)en/of mondeling aan op het vlak van taal (begrippen uitleggen, herformuleren, betekenis- onderhandeling) of didactiek (voorkennis activeren, actieve werkvormen bedenken....)
1.11.3 vragen, opdrachten, evaluatie en feedback mondeling, indien nodig met visuele of andere ondersteuning helder formuleren en herformuleren	kan de opdracht helder en correct formuleren	formuleert de opdracht helder en correct en splitst ze op in logisch gestructureerde deelactiviteiten en -handelingen	formuleert de opdracht helder en correct en houdt rekening met de vraagstelling, non-verbale en schriftelijke ondersteuning (schema, voorbeelden, pictogrammen)
1.11.4 vragen, opdrachten, evaluatie en feedback schriftelijk helder formuleren, indien nodig ondersteund met visuele of andere hulpmiddelen	kan vragen en opdrachten zinvol formuleren na analyse van zijn lesdoel	kan vragen en opdrachten begrijpelijk en correct formuleren, afhankelijk van zijn lesdoel en de klasgroep	kan vragen en opdrachten begrijpelijk en correct formuleren, afhankelijk van zijn lesdoel en de klasgroep. Hij houdt hierbij rekening met de vraagstelling, non-verbale en/of schriftelijke ondersteuning (schema, pictogrammen, voorstructureren van het antwoord)
1.11.5 een heldere uiteenzetting geven, met integratie van schriftelijke of andere ondersteuning, en alles, indien nodig, flexibel aanpassen	kan analyseren of het doel en de situatie zich lenen tot een uiteenzetting en past de vormgeving en de inhoud van zijn uiteenzetting hieraan aan	kan analyseren of het doel en de situatie zich lenen tot een uiteenzetting en bereidt een schriftelijke ondersteuning voor de hoofdlijnen van zijn betoog voor (PowerPoint, bordschema, overheadsheets)	is zich bewust van de noodzaak van schriftelijke ondersteuning bij de hoofdlijnen van zijn betoog (PowerPoint, bordschema, overheadsheets), net als van de pluspunten en beperkingen van zijn eigen spreek-en doceerstijl
1.11.6 vertellen en voorlezen, en is zich daarbij bewust van zijn eigen mogelijkheden om die vaardigheden optimaal in te zetten en eventuele beperkingen te compenseren	kan analyseren of een situatie en/of een tekst zich lenen/leent tot een vertelling of een voorleesmoment	schept na deze analyse de juiste voorwaarden om de tekst expressief te vertellen of voor te lezen	kan zich na analyse van het begripsniveau van de klas en de tekstenmerken flexibel aanpassen als verteller of voorlezer (mimiek, bewegingen) en speelt in op de reacties van de leerlingen
1.11.7 constructief reageren op het taalgebruik van de leerling.	verbetert op een discrete manier het taalgebruik van de leerling	verbetert op een discrete manier het taalgebruik van de leerling en wisselt daarbij af tussen onmiddellijke en uitgestelde feedback	verbetert op een discrete manier het taalgebruik van de leerling, geeft daarbij onmiddellijke of uitgestelde feedback, zodat hij een langetermijneffect creëert bij de leerling

Vaardigheid 1.12 omgaan met de diversiteit van de leer groep			
1.12.1 op basis van overleg en aangebrachte informatie het onderwijsleerproces aanpassen aan de behoeften en de mogelijkheden van de leerlingen	heeft oog voor de behoeften en de mogelijkheden van de leerlingen	spreekt met de mentor over de behoeften en de mogelijkheden van de leerlingen	integreert de behoeften en de mogelijkheden van de leerlingen in de eigen lessen
1.12.2 rekening houden met de sociaal-culturele achtergrond van leerlingen waaronder de grootstedelijke context	heeft oog voor de sociaal-culturele achtergrond van leerlingen	spreekt met de mentor over de sociaal-culturele achtergrond van de leerlingen	integreert sociaal-culturele aspecten in de eigen lessen
Vaardigheid 1.13 leer- en ontwikkelingsprocessen opzetten vanuit een vakoverschrijdende hoek			
1.13.1 in samenwerking met het schoolteam, projecten opzetten, uitbouwen en realiseren waarin leerinhouden uit verschillende vakken geïntegreerd zijn.	informeert zich over de bestaande projecten.	bespreekt de projecten met de mentor	participeert aan overleg en doet zelf voorstellen.
1.13.2 overleggen met het schoolteam over een gezamenlijke aanpak van aspecten van leren leren.	informeert zich over de aanpak	bespreekt de aanpak met de mentor	participeert aan het overleg en doet zelf voorstellen
1.13.3 zich informeren over de voortgang van de leerlingen in andere vakken			informeert zich over de voortgang van de leerlingen in andere vakken
1.13.4 eigen vakinhouden met elementen uit andere disciplines verbinden	informeert zich over vakinhouden uit andere disciplines		verbindt de eigen vakinhouden met elementen uit andere disciplines
FUNCTIONEEL GEHEEL 2: DE LERAAR ALS OPVOEDER			
Vaardigheid 2.1 In overleg een positief leefklimaat creëren voor de leerlingen in klasverband en op school			
2.1.1 een positieve interactie met de klasgroep opbouwen en een positieve relatie tussen de leerlingen stimuleren	waardeert leerlingen om wie ze zijn, luistert naar hen en schept een klimaat waarin ze elkaar respecteren	beweegt zich tussen de leerlingen, reageert op non-verbale signalen en stimuleert leerlingen om aandacht te hebben voor gevoelens en behoeften van medeleerlingen	heeft aandacht voor sociale relaties (zoals statusposities en vriendschappen), merkt spanningen onder leerlingen op, doet inspanningen om die te achterhalen en ze bespreekbaar te maken
2.1.2 over de omgang met de leerlingen en de interactie in de klas reflecteren	staat open voor feedback van de mentor m.b.t. de interactie met én tussen leerlingen	neemt in de eigen reflecties over de les spontaan ook de reacties van de leerlingen mee	durft m.b.t. eigen handelen gericht leerlingen te bevragen over de omgang met de leerlingen en de interactie in de klas
2.1.3 met respect voor eigenheid en diversiteit gepast en tevens discreet omgaan met gevoelens van leerlingen	beseft dat er leerlingen zijn met bijzondere noden en merkt deze op	laat toe om gevoelens te uiten, heeft een luisterend oor wanneer leerlingen er nood aan hebben en gaat er discreet mee om	slaagt erin om een onderscheid te maken tussen reacties die klassikaal moeten worden aangekaart en individuele ondersteuning. Hij gaat er discreet mee om.
2.1.4 grenzen stellen wanneer de positieve	maakt afspraken met de klas en wijst	laat leerlingen grenzen aanvoelen en doet	confronteert leerlingen op een gepaste

interactie in het gedrag komt	leerlingen daar ook op	hen die respecteren	en -waar mogelijk- humoristische en relativerende manier, met de effecten van hun gedrag, keurt wangedrag af en laat ruimte aan de leerlingen om hierover te reflecteren
Vaardigheid 2.2 De emancipatie van de leerlingen bevorderen			
2.2.1 de diversiteit binnen de leerlingengroep en binnen de samenleving bespreekbaar maken	informeert bij de mentor over de diversiteit in de klas	observeert leerlingen en hun interacties in functie van herkenning van de diversiteit in de klas (diversiteit in sociaal- culturele achtergrond, competenties, interesses, enz.)	laat een brede waaier van talenten en competenties aan bod komen in de klas en gaat gericht op zoek naar vormen van diversiteit in de klas die een meerwaarde vormen voor het leerproces
2.2.2 leerlingen leren omgaan met diversiteit	laat leerlingen aanvoelen dat er diversiteit is onder de leerlingen in de klas	kiest doelbewust aangepaste leerinhouden en werkvormen om in te spelen op de diversiteit en leerlingen hiermee te leren omgaan	kiest doelbewust aangepaste leerinhouden en werkvormen om in te spelen op de diversiteit én leerlingen hiermee te leren omgaan en stimuleert leerlingen om hun mening over diversiteit in de samenleving te bespreken
2.2.3 leerlingen ondersteunen bij het opnemen van verantwoordelijkheid	moedigt leerlingen aan om zelf initiatief te nemen en integreert - nog eerder occasioneel - de inbreng van leerlingen in het lesgebeuren	laat in de klas systematisch ruimte voor dialoog en reflectiemomenten	laat in de klas systematisch ruimte voor dialoog en reflectiemomenten en stimuleert leerlingen om hun verantwoordelijkheid op te nemen
Vaardigheid 2.3 Door attitudevorming leerlingen op individuele ontplooiing en maatschappelijke participatie voorbereiden.			
2.3.1 bijdragen aan attitudevorming door het leren toepassen van omgangsconventies	informeert bij de mentor over de wijze waarop de school bijdraagt tot attitudevorming en heeft oog voor de attitudes van leerlingen	verwerkt attitudevorming in de doelstellingen, hanteert werkvormen die toelaten de vooropgestelde attitudes te ontwikkelen en observeert in functie hiervan de leerlingen	integreert op een systematische wijze attitudevorming in de onderwijsopdracht, communiceert hierover met collega's en geeft er ook feedback over aan de leerlingen.
2.3.2 reflecteren over het eigen waardepatroon en kan dat van anderen duiden	beseft dat het eigen waardepatroon kan afwijken van dat van anderen	verwijst op gepaste momenten naar de waarden die in het pedagogische project van de school opgenomen zijn en verantwoordt keuzes m.b.t. leerstof en werkvormen vanuit een eigen waardebewustzijn	reflecteert regelmatig over het eigen waardepatroon en denkt na over de consequenties ervan voor de eigen onderwijspraktijk
2.3.3 in de klascontext waarden ontwikkelen en bespreekbaar maken en in een schoolcontext bewust waarden voorleven	spoort leerlingen aan om hun mening te zeggen en hierbij de achterliggende waarden te verduidelijken en toont gericht voorbeeldgedrag	hanteert op regelmatige basis werkvormen die bij leerlingen waardeverheldering en reflectie op waarden toelaten	benut de zogenaamde "gouden momenten" in de klas (spontane situaties) om waarden bespreekbaar te maken, stelt gericht voorbeeldgedrag en communiceert hierover op gepaste momenten met leerlingen

2.3.4 de gerichtheid op participatie stimuleren	stimuleert leerlingen om hun ideeën te uiten	bouwt verschillende keuzemogelijkheden in de les in zodat leerlingen verplicht worden te participeren	stimuleert de gerichtheid op participatie op school
Vaardigheid 2.4 Actuele maatschappelijke ontwikkelingen hanteren in een pedagogische context			
2.4.1 maatschappelijke gebeurtenissen aan de leerinhouden koppelen	werkt bij het voorbereiden van lessen met de actualiteit van de bredere maatschappelijke thema's	hanteert leerinhouden en werkvormen die voldoende kansen geven om een eigen mening m.b.t. maatschappelijke gebeurtenissen te formuleren	kan flexibel inspelen op actuele gebeurtenissen en integreert ze gepast (rekening houdend met doelstellingen, lesplanning, enz.) in de les
2.4.2 leerlingen kritisch en zinvol leren omgaan met informatie van en beïnvloeding door de media	stimuleert leerlingen om kritisch om te gaan met de actualiteit en de wijze waarop ze door de verschillende media aangebracht wordt	hanteert op een systematische manier leerinhouden en werkvormen die toelaten dat leerlingen met verschillende informatiebronnen geconfronteerd worden	hanteert op een systematische manier leerinhouden en werkvormen die toelaten dat leerlingen met verschillende informatiebronnen geconfronteerd worden, moedigt leerlingen aan om een eigen mening te formuleren en kan die ook gepast waarderen
Vaardigheid 2.5 Adequaaf omgaan met leerlingen in sociaal-emotionele probleemsituaties en/of met gedragsmoeilijkheden			
2.5.1 met hulp van collega's signalen herkennen die kunnen wijzen op problemen van leerlingen	herkent met de hulp van de mentor signalen die kunnen wijzen op problemen van leerlingen		herkent met de hulp van de mentor signalen die kunnen wijzen op problemen van leerlingen en kan die betrekken op inzichten uit de literatuur
2.5.2 hulp vragen en/of overleggen om adequaat en discreet met geconstateerde problemen te kunnen omgaan	vraagt hulp en/of overlegt om adequaat en discreet met geconstateerde problemen te kunnen omgaan	leeft de schoolafspraken i.v.m. het omgaan met leerproblemen na	doet inspanningen om zich te verdiepen in de mogelijkheden tot ondersteuning van de zorgbehoevende leerlingen
Vaardigheid 2.6 Het fysieke en geestelijk welzijn van de leerlingen bevorderen			
2.6.1 aandacht opbrengen voor het bevorderen van de gezondheid van leerlingen en de fysieke ontplooiing en het bewustzijn dat gezondheid en veiligheid belangrijke waarden zijn	heeft oog voor de veiligheid van leerlingen en let op hun lichaamshouding, maar heeft tevens aandacht voor de eigen lichaamshouding	observeert of leerlingen een gezonde uitstraling vertonen	stimuleert leerlingen op gepaste momenten om er een gezonde levenshouding op na te houden, is bereid zichzelf hierover ook in vraag te stellen en verzorgt de eigen lichaamshouding bij het lesgeven
2.6.2 dringende verzorgingstaken uitvoeren en indien nodig hulp inroepen	informeert zich over de wijze waarop EHBO in de school geïntegreerd is	kan beperkte dringende verzorgingstaken uitvoeren en roept hulp indien nodig en kent de basisbeginselen van EHBO	kan dringende verzorgingstaken zelfstandig uitvoeren
2.6.3 gepast omgaan met kinderen met gezondheidsproblemen of fysieke beperkingen	informeert bij de mentor over de omgang met kinderen met gezondheidsproblemen of fysieke beperkingen	is alert voor signalen en verwittigt de mentor	gaat gepast om met kinderen met gezondheidsproblemen of fysieke beperkingen

2.6.4 zorg dragen voor het algemene welbevinden van de leerlingen		heeft aandacht voor de leerling als mens én als persoon	informeert zich over het beleid op school m.b.t. welbevinden en gezondheid en toont betrokkenheid
Vaardigheid 2.7. Strategieën inzetten om te communiceren met anderstalige leerlingen	informeert zich bij de mentor over de strategieën die door de school gehanteerd worden	past strategieën toe om te communiceren met anderstalige leerlingen in overleg met de mentor	kan zelfstandig strategieën inzetten om te communiceren met anderstalige leerlingen
FUNCTIONEEL GEHEEL 3: DE LERAAR ALS INHOUDELIJK EXPERT			
Vaardigheid 3.1 Domeinspecifieke kennis en vaardigheden beheersen, verbreden en verdiepen			
3.1.1 hiaten in de eigen vakdeskundigheid detecteren en aanvullen, en de in de vooropleiding verworven deskundigheid actualiseren, uitbreiden en verdiepen	kent de leerstof en de elementaire vaknoodzakelijke concepten, structuren en methodes	kent de leerstof, heeft de recente wetenschappelijke literatuur geraadpleegd in verband met het lesonderwerp en kent de vaknoodzakelijke concepten, structuren en methodes	kent de vaknoodzakelijke concepten, structuren en methodes, kent de leerstof en heeft een ruime achtergrondkennis
Vaardigheid 3.2 De verworven domeinspecifieke kennis en vaardigheden aanwenden			
3.2.1 flexibel gebruik maken van domeinspecifieke kennis en vaardigheden in de pedagogisch-didactische aanpak	verwerkt zijn kennis over het lesonderwerp in een les zonder rekening te houden met de behoeftes en noden van de klasgroep	verwerkt zijn kennis over het lesonderwerp in een les, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeftes en de noden van de klasgroep. Er is aandacht voor de integratie van de vaknoodzakelijke concepten, structuren en methodes	verwerkt zijn kennis over het lesonderwerp in een boeiende en gevarieerde les, aangepast aan de noden en de behoeftes van de leerlingen. De vaknoodzakelijke concepten, structuren en methodes worden afwisselend en geïntegreerd gebruikt
Vaardigheid 3.3 Het eigen onderwijsaanbod situeren en integreren in het geheel van het onderwijsaanbod met het oog op begeleiding en oriëntering van leerlingen			
3.3.1 horizontale en verticale verbanden leggen tussen inhouden uit het eigen vakgebied en tussen deze inhouden en die uit verwante vakgebieden en vakoverschrijdende domeinen	kent inhoudelijke en/of methodische verbanden met andere vakgebieden, en legt verbanden met andere vakspecifieke inhouden	heeft oog voor inhoudelijke en/of methodische verbanden met andere vakgebieden en past dit geïsoleerd toe	heeft oog voor inhoudelijke en/of methodische verbanden met andere vakgebieden, waardoor vakoverschrijdend werk mogelijk wordt. Hij legt verbanden met andere vakspecifieke inhouden, zodat cross-gradueel werk mogelijk wordt
3.3.2 het eigen aanbod situeren binnen de ontwikkelingsdoelen en eindtermen en binnen een leerplan	kent de eindtermen en de inhouden van de leerplannen.	kent de eindtermen/ontwikkelingsdoelen en de inhouden van de leerplannen én kan die vertalen in realistische lesdoelstellingen.	kent de eindtermen/ontwikkelingsdoelen en de inhouden van de leerplannen én slaagt erin om de lesdoelstellingen hierop maximaal af te stemmen.
FUNCTIONEEL GEHEEL 4: DE LERAAR ALS ORGANISATOR			
Vaardigheid 4.1 Een gestructureerd werkklimaat bevorderen			
4.1.1 De leraar kan vaardigheden en	beheerst de elementaire vaardigheden van	gaat actief om met meer complexe	maakt gericht gebruik van diverse

aanpakwijzen van goed klasmanagement hanteren	goed klasmanagement.	vormen van klasmanagement.	vormen van klasmanagement.
Vaardigheid 4.2 Een soepel en efficiënt les- en/of dagverloop creëren, passend in een tijdsplanning vanuit het oogpunt van de leraar en de leerlingen			
4.2.1 De leraar kan voor de leerlingen gelijktijdige en/of opeenvolgende activiteiten vlot en soepel laten verlopen	plant een lesverloop waarbij gelijktijdige en/of opeenvolgende activiteiten vlot en soepel verlopen.	voert een lesverloop uit waarbij gelijktijdige en/of opeenvolgende activiteiten en vlot en soepel verlopen.	
4.2.2 De leraar kan een timing respecteren en, indien nodig, vlot aanpassen	heeft oog voor time management, o.a. respecteren van de timing	heeft oog voor time management en slaagt erin de timing tijdens de les aan te passen.	de vooropgestelde timing was realistisch en flexibel, zodat de les vlot en soepel verloopt.
4.2.3 De leraar kan de eigen taken op korte en langere termijn plannen	onderschat soms de voorbereidingstijd van een les		
Vaardigheid 4.3 Op correcte wijze administratieve taken uitvoeren			
4.3.1 op correcte wijze een aantal administratieve taken uitvoeren die behoren tot het takenpakket van de leraar	informeert zich over de administratieve verplichtingen die behoren tot zijn opleiding.	voert de administratieve verplichtingen correct uit.	voert de administratieve verplichtingen correct uit en beseft het pedagogisch/didactisch nut ervan.
Vaardigheid 4.4 Een stimulerende en werkbare klasruimte creëren			
4.4.1 uitdagende en veilige leer- en werkvoorzieningen inrichten,	informeert zich over de mogelijkheden m.b.t. uitdagende en veilige leer- en werkvoorzieningen	bespreekt met de mentor een eventuele aanpassing om uitdagende en veilige leer- en werkvoorzieningen te creëren	investeert eigen materiaal en tijd om uitdagende en veilige leer- en werkvoorzieningen te creëren
4.4.2 een klas aangepast, aangenaam en functioneel inrichten	informeert zich over de mogelijkheden om een klas aangepast, aangenaam en functioneel in te richten	bespreekt met de mentor een eventuele aanpassing om een klas aangepast, aangenaam en functioneel in te richten	investeert eigen materiaal en tijd om een klas aangepast, aangenaam en functioneel in te richten
FUNCTIONEEL GEHEEL 5: DE LERAAR ALS INNOVATOR – DE LERAAR ALS ONDERZOEKER			
Vaardigheid 5.1 Vernieuwende elementen aanwenden en aanbrengen			
5.1.1 vernieuwende inzichten uit de opleiding in zijn onderwijspraktijk aanwenden	toont interesse voor en kent de actuele vernieuwingstendensen in het onderwijs; is bereid ze ook in de les in te bouwen	treedt in dialoog met de (vak)mentor om tot implementatie van recente didactische ontwikkelingen te komen en zoekt daarbij naar goede praktijkvoorbeelden	integreert nieuwe didactische inzichten op een succesvolle manier in de eigen praktijk en bespreekt die met de mentor
5.1.2 in samenspraak met het schoolteam vernieuwende inzichten die zich in de samenleving aandienen in zijn onderwijspraktijk integreren	staat open voor vernieuwende inzichten die zich in de samenleving aandienen in zijn onderwijspraktijk	experimenteert in overleg met de (vak)mentor met vernieuwende inzichten die zich in de samenleving aandienen in zijn onderwijspraktijk	bouwt lessenreeksen op waarin vernieuwende inzichten die zich in de samenleving aandienen in zijn onderwijspraktijk op een succesvolle manier geïntegreerd zijn en communiceert met de mentor over een dergelijke aanpak in andere vakken
Vaardigheid 5.2 Kennisnemen van toegankelijke resultaten van onderzoek relevant voor de eigen praktijk			
Vaardigheid 5.3 Het eigen functioneren			

bevragen en bijsturen			
5.3.1 de klaspraktijk vanuit reflectie op de eigen ervaringen bijsturen, onder meer door het onder begeleiding uitvoeren van eenvoudig praktijkgericht onderzoek	is zich bewust van de effecten van het eigen handelen en overlegt hierover met de vakmentor	kan onderzoeksvragen opstellen om tot een toetsing van didactische problemen of het eigen functioneren te komen	hanteert in de praktijk eenvoudige vormen van actieonderzoek om het eigen handelen te evalueren en te toetsen aan alternatieven
FUNCTIONEEL GEHEEL 6: DE LERAAR ALS PARTNER VAN DE OUDERS/VERZORGERS			
Vaardigheid 6.1 Zich op de hoogte stellen van en discreet omgaan met gegevens over de leerling	bespreekt met de (vak)mentor de persoonlijke gegevens van de betrokken leerlingen, met respect voor hun privacy	neemt samen met de mentor het persoonlijk dossier van de betrokken leerlingen door, met respect voor hun privacy	bespreekt met de (vak)mentor een communicatiestrategie op basis van de gegevens van het leerlingendossier, met respect voor hun privacy
Vaardigheid 6.2 Met ouders/verzorgers communiceren over hun kind in de school			
6.2.1 met de hulp van collega's informatie verstrekken over leervorderingen, studiekeuze en/of beroepskeuze, gedrag- en houdingsaspecten	volgt de informatieve gesprekken van de (vak)mentor met de ouders op een geïnteresseerde manier –indien de (vak)mentor dit raadzaam acht	ondersteunt de informatieve gesprekken van de (vak)mentor en de ouders met extra informatie, opgedaan tijdens het lesgeven, indien de (vak)mentor dit raadzaam acht	ontwikkelt strategieën met de (vak)mentor om de informatieve gesprekken zo doeltreffend mogelijk te laten verlopen en past die toe in de gesprekken – indien de (vak)mentor dit raadzaam acht
6.2.2 in overleg adviezen voor de studieaanpak thuis geven	informeert zich over adviezen voor de studieaanpak thuis	denkt, samen met de (vak)mentor, na over adviezen voor de studieaanpak thuis	geeft na overleg met de (vak)mentor adviezen voor de studieaanpak thuis
6.2.3 doorverwijzen naar interne begeleidingsvoorzieningen	informeert zich over doorverwijzing naar interne begeleidingsvoorzieningen	denkt, samen met de (vak)mentor, na over doorverwijzing naar interne begeleidingsvoorzieningen	
Vaardigheid 6.3 In overleg met het team communiceren met de ouders/verzorgers over het klas- en schoolgebeuren, rekening houdend met de diversiteit tussen de ouders	luistert geïnteresseerd hoe de (vak)mentor communiceert met de ouders/verzorgers over het klas- en schoolgebeuren – indien de (vak)mentor dit raadzaam acht.	ondersteunt de (vak)mentor bij communicatie met de ouders/verzorgers over het klas- en schoolgebeuren – indien de (vak)mentor dit raadzaam acht	
Vaardigheid 6.4 Met ouders/verzorgers een gesprek voeren over opvoeding en onderwijs	luistert geïnteresseerd hoe de (vak)mentor met de ouders/verzorgers een gesprek voert over opvoeding en onderwijs– indien de (vak)mentor dat raadzaam acht -	ondersteunt de (vak)mentor bij communicatie met de ouders/verzorgers over opvoeding en onderwijs – indien de (vak)mentor dit raadzaam acht	
Vaardigheid 6.5 De leerkracht kan in Standaardnederlands of naargelang van de context in een ander passend register, adequaat in interactie treden met ouders en verzorgers.			
6.5.1 doelgericht verschillende soorten gesprekken voeren afhankelijk van de klas- en schoolcontext	hij kan goed communiceren met ouders/verzorgers	hij kan de inhoud en formulering van zijn boodschap inschatten en houdt daarbij rekening met de gesprekssoort, het doel en de gesprekspartners	hij stemt zijn boodschap af op de gesprekssoort, het doel en zijn gesprekspartners en stuurt bij indien nodig
6.5.2 een korte, heldere uiteenzetting geven en daarbij flexibel gebruikmaken van ondersteuning in schrift en beeld	kan analyseren of het doel en de situatie zich lenen tot een uiteenzetting en past de vormgeving en de inhoud van zijn uiteenzetting hieraan aan	kan analyseren of het doel en de situatie zich lenen tot een uiteenzetting en bereidt een schriftelijke ondersteuning bij de hoofdlijnen van zijn betoog voor (PowerPoint, bordschema, overheadsheets)	is zich bewust van de noodzaak van schriftelijke ondersteuning bij de hoofdlijnen van zijn betoog (PowerPoint, bordschema, overheadsheets), net als van de pluspunten en beperkingen van zijn eigen spreekstijl
6.5.3 doelgericht verschillende soorten korte teksten schrijven afhankelijk van de klas- en	hij kan vlot en correct schriftelijk communiceren in Standaardnederlands met	hij kan vlot en correct schriftelijk communiceren met ouders en verzorgers	hij kan vlot en correct schriftelijk communiceren in Standaardnederlands

schoolcontext	ouders en verzorgers	in Standaardnederlands, aangepast aan de tekstsoort en het doelpubliek	met ouders en verzorgers, aangepast aan de tekstsoort en het doelpubliek en stuurt zijn schrijfproduct bij waar nodig
Vaardigheid 6.6 De leerkracht kan strategieën ontwikkelen om te communiceren met anderstalige ouders		houdt zich op de hoogte van gesproken taal met gebaren, tekeningen, schema's om de communicatiekloof te overbruggen	ondersteunt gesproken taal met gebaren, tekeningen, schema's en schakelt een tolk in (bv. de leerling in kwestie) om de communicatiekloof te overbruggen
FUNCTIONEEL 7: DE LERAAR ALS LID VAN EEN SCHOOLTEAM			
Vaardigheid 7.1 Overleggen en samenwerken binnen het schoolteam			
7.1.1 zijn opdracht realiseren in samenwerking met de leden van het schoolteam en rekening houdend met de schoolcultuur en -organisatie	informeert zich over de schoolcultuur en de -organisatie in functie van de realisatie van de eigen opdracht	neemt sporadisch zelf initiatieven in functie van de realisatie van zijn opdracht, rekening houdend met de schoolcultuur en -organisatie, en na overleg met leden van het schoolteam i	neemt systematisch zelf initiatieven in functie van de realisatie van zijn opdracht, rekening houdend met de schoolcultuur en -organisatie, en na overleg met leden van het schoolteam i
7.1.2 participeren in overleg over het schoolbeleid	werkt actief mee tijdens overlegmomenten	durft een verantwoord standpunt in te nemen op overlegmomenten	neemt een wisselende rol (notulist, voorzitter, ...) op binnen de groep waartoe hij behoort.
Vaardigheid 7.2 Binnen het team over een taakverdeling overleggen en deze naleven	komt gemaakte afspraken m.b.t. de taakverdeling na	neemt zelf initiatief om afspraken te maken.	werkt actief mee aan het opmaken en uitvoeren van een taakverdeling binnen de groep
Vaardigheid 7.3 De eigen pedagogische en didactische opdracht en aanpak in team bespreekbaar maken			
7.3.1 in dialoog met collega's en de schoolleiding reflecteren over het eigen pedagogisch en didactisch handelen	bespreekt het eigen pedagogisch en didactisch handelen.	heeft bij intervisie een actieve inbreng m.b.t. het eigen pedagogisch en didactisch handelen.	neemt zelf initiatieven tot intervisie m.b.t. het eigen pedagogisch en didactisch handelen
7.3.2 feedback integreren in het eigen handelen	toont een open houding t.o.v. feedback	stuurt het eigen handelen bij op basis van feedback	integreert feedback in het eigen handelen
Vaardigheid 7.4 Zich documenteren over de eigen rechtspositie en die van de leerlingen			
7.4.1 relevante en actuele informatie over juridische en administratieve aspecten van het leraarschap raadplegen	informeert zich over de juridische en administratieve aspecten van het leraarschap		raadpleegt relevante en actuele informatie over juridische en administratieve aspecten van het leraarschap
7.4.2 met de kennis die hij bezit over de rechten van de leerling de conclusies trekken voor evaluatie en advisering	informeert zich over de rechten van de leerling	informeert zich over de rechten van de leerling en trekt er, in overleg met de (vak)mentor, conclusies uit voor evaluatie en advisering.	neemt zelf initiatief, rekening houdend met de rechten van de leerling, en trekt er, in overleg met de (vak)mentor, conclusies uit voor evaluatie en advisering
Vaardigheid 7.5 De leerkracht kan in Standaardnederlands adequaat in interactie treden met alle leden van het schoolteam			
7.5.1 doelgericht verschillende soorten gesprekken voeren afhankelijk van de klas- en schoolcontext	kan goed communiceren met alle leden van het schoolteam	Kan de inhoud en formulering van zijn boodschap inschatten en houdt daarbij rekening met de gesprekssoort, het doel en de gesprekspartners	hij stemt zijn boodschap af op de gesprekssoort, het doel en zijn gesprekspartners en stuurt bij indien nodig
7.5.2 een korte, heldere uiteenzetting geven en	kan analyseren of het doel en de situatie	kan analyseren of het doel en de situatie	is zich bewust van de noodzaak van

daarbij flexibel gebruik maken van ondersteuning in schrift en beeld	zich lenen tot een uiteenzetting en past de vormgeving en de inhoud van zijn uiteenzetting hieraan aan	zich lenen tot een uiteenzetting en bereidt een schriftelijke ondersteuning bij de hoofdlijnen van zijn betoog voor (PowerPoint, bordschema, overheadsheets)	schriftelijke ondersteuning bij de hoofdlijnen van zijn betoog (PowerPoint, bordschema, overheadsheets), net als van de pluspunten en beperkingen van zijn eigen spreekstijl
7.5.3 doelgericht verschillende soorten korte teksten schrijven afhankelijk van de klas- en schoolcontext	kan vlot en correct schriftelijk communiceren in Standaardnederlands met alle leden van het schoolteam	kan vlot en correct schriftelijk communiceren met ouders en verzorgers in Standaardnederlands, aangepast aan de tekstsoort en het doelpubliek	kan vlot en correct schriftelijk communiceren in Standaardnederlands met alle leden van het schoolteam, aangepast aan de tekstsoort en het doelpubliek en stuurt zijn schrijfproduct bij waar nodig
FUNCTIONEEL GEHEEL 8: DE LERAAR ALS PARTNER VAN EXTERNEN			
Vaardigheid 8.1 met hulp van collega's contacten leggen, communiceren en samenwerken met externe instanties die onderwijsbetrokken initiatieven aanbieden			
8.1.1 met de hulp van collega's contacten leggen, communiceren en samenwerken met onderwijsbetrokken initiatieven gericht op kinderen en jongeren	toont interesse voor de wijze waarop de (vak)mentor en zijn collega's communiceren en samenwerken met onderwijsbetrokken initiatieven, gericht op kinderen en jongeren (CLB, schoolarts, ...)	neemt deel aan een gesprek van de (vak)mentor en zijn collega's in functie van communiceren en samenwerken met onderwijsbetrokken initiatieven gericht op kinderen en jongeren	communiceert en werkt samen met onderwijsbetrokken initiatieven, gericht op kinderen en jongeren, met goedkeuring van de (vak)mentor
8.1.2 met hulp van collega's contacten leggen, communiceren en samenwerken met onderwijsbetrokken initiatieven gericht op leraar- en teamondersteuning	toont interesse voor de wijze waarop de (vak)mentor en zijn collega's communiceren en samenwerken met onderwijsbetrokken initiatieven, gericht op leraar- en teamondersteuning. (inspectie, begeleiding van de onderwijskoepel, ...)	neemt deel aan een gesprek van de (vak)mentor, collega's, ... in functie van het communiceren en samenwerken met onderwijsbetrokken initiatieven, gericht op leraar- en teamondersteuning	communiceert en werkt samen met onderwijsbetrokken initiatieven, gericht op leraar- en teamondersteuning, met goedkeuring van de (vak)mentor
Vaardigheid 8.2 De leraar kan met de hulp van collega's de nodige relaties met organisaties initiëren, uitbouwen en onderhouden	toont interesse voor de wijze waarop de vak(mentor), collega's, ... de nodige relaties met organisaties initiëren, uitbouwen en onderhouden.	neemt deel aan een gesprek van de (vak)mentor, collega's, ... in functie van het initiëren, uitbouwen en onderhouden van de nodige relaties met organisaties	met goedkeuring van de (vak)mentor, de nodige relaties met organisaties initiëren, uitbouwen en onderhouden
Vaardigheid 8.3 De leraar kan in functie van gelijke onderwijskansen en in overleg met collega's, contacten leggen, communiceren en samenwerken met de brede sociaal-culturele sector	toont interesse voor de wijze waarop de vak(mentor), collega's, ... contacten leggen, communiceren en samenwerken met de brede sociaal-culturele sector in functie van gelijke onderwijskansen..	neemt deel aan een gesprek van de (vak)mentor, collega's, ... in functie van contacten leggen, communiceren en samenwerken met de brede sociaal-culturele sector in functie van gelijke onderwijskansen..	met goedkeuring van de (vak)mentor, contacten leggen, communiceren en samenwerken met de brede sociaal-culturele sector in functie van gelijke onderwijskansen..
FUNCTIONEEL GEHEEL 9: DE LERAAR ALS LID VAN DE ONDERWIJSGEMEENSCHAP			
Vaardigheid 9.1 Deelnemen aan het maatschappelijk debat over onderwijskundige thema's	toont interesse voor nieuwe ontwikkelingen m.b.t. onderwijskundige thema's	treedt met de vakmentor, mentor, ... in dialoog over nieuwe ontwikkelingen m.b.t. onderwijskundige thema's	neemt deel aan een maatschappelijk debat over onderwijskundige thema's
Vaardigheid 9.2 Dialogeren over het beroep van de leraar en de plaats ervan in de samenleving	toont interesse voor het beroep van de leraar en de plaats ervan in de samenleving	treedt met de vakmentor, mentor, ... in dialoog over het beroep van de leraar en de plaats ervan in de samenleving	gaat op eigen initiatief een dialoog aan over het beroep van leraar en de plaats ervan in de samenleving.
FUNCTIONEEL GEHEEL 10: DE LERAAR ALS CULTUURPARTICIPANT			

Vaardigheid 10.1 Actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen identificeren en kritisch benaderen rond: <ul style="list-style-type: none"> • het sociaal-politieke domein • het sociaal-economische domein • het levensbeschouwelijke domein • het cultureel-esthetische domein • het cultureel-wetenschappelijke domein 			
10.1.1 De leraar kan werken aan een interpretatiekader om kritisch om te gaan met informatie rond deze thema's en ontwikkelingen	is zich bewust van eigen inzichten en ervaringen m.b.t. actuele en maatschappelijke thema's en ontwikkelingen	maakt eigen inzichten en ervaringen m.b.t. actuele en maatschappelijke thema's en ontwikkelingen bespreekbaar.	gaat kritisch om met actuele en maatschappelijke thema's en ontwikkelingen en werkt samen met leerlingen en andere betrokken partijen projecten uit om deze thema's publiek te maken.

TAALCOMPETENTIES	VOLDOENDE	GOED	UITSTEKEND
Domein 1: de leraar in interactie met zijn leerlingen	De student...	De student...	De student...
Gesprekken voeren met leerlingen	beschouwt de leerlingen als volwaardige gesprekspartners, zowel individueel als in groep	zorgt bij de (leer)gesprekken voor een begrijpelijk taalaanbod, kwaliteitsvolle interactie en geeft ook doelgerichte feedback	kan (leer)gesprekken bijsturen in functie van het gespreksdoel, de gesprekspartners en de situatie
Beoordelen en toegankelijk maken van teksten	kan verschillende soorten teksten beoordelen op hun bruikbaarheid in de klas (lesdoel, culturele impact) en/of basisingrepen toepassen om ze bruikbaar te maken	kan de bruikbaarheid van verschillende soorten teksten inschatten en zowel mondeling als schriftelijk ingrepen toepassen om ze bruikbaar te maken voor zijn klaspubliek	kan de bruikbaarheid van verschillende soorten teksten beoordelen en past ze schriftelijk (zinsbouw, tekst- opbouw, woordgebruik) en/of mondeling aan op het vlak van taal (begrippen uitleggen, herformuleren, betekenis- onderhandeling) of didactiek (voorkennis activeren, actieve werkvormen bedenken....)
Mondelinge opdrachten geven	kan de opdracht helder en correct formuleren	formuleert de opdracht helder en correct en splitst ze op in logisch gestructureerde deelactiviteiten en -handelingen	formuleert de opdracht helder en correct en houdt rekening met de vraagstelling, non-verbale en schriftelijke ondersteuning (schema, voorbeelden, pictogrammen)
Schriftelijke vragen en opdrachten formuleren	kan vragen en opdrachten zinvol formuleren na analyse van zijn lesdoel	kan vragen en opdrachten begrijpelijk en correct formuleren, afhankelijk van zijn lesdoel en de klasgroep	kan vragen en opdrachten begrijpelijk en correct formuleren, afhankelijk van zijn lesdoel en de klasgroep. Hij houdt hierbij rekening met de vraagstelling, non-verbale en/of schriftelijke ondersteuning (schema, pictogrammen, voorstructureren van het antwoord)
Een uiteenzetting geven met schriftelijke ondersteuning	kan analyseren of het doel en de situatie zich lenen tot een uiteenzetting en past de vormgeving en de inhoud van zijn uiteenzetting hieraan aan	kan analyseren of het doel en de situatie zich lenen tot een uiteenzetting en bereidt een schriftelijke ondersteuning voor de hoofdlijnen van zijn betoog voor (PowerPoint, bordschema, overheadsheets)	is zich bewust van de noodzaak van schriftelijke ondersteuning bij de hoofdlijnen van zijn betoog (PowerPoint, bordschema, overheadsheets), net als van de pluspunten en beperkingen van zijn eigen spreek- en doceerstijl
Een schriftelijke evaluatie geven	geeft kwaliteitsvolle feedback aan de leerling en houdt rekening met het effect van zijn commentaar op de leerling	geeft kwaliteitsvolle schriftelijke feedback aan de leerling, die rekening houdt met zijn totale ontwikkeling (ontwikkelings- en leerproces op het vlak van prestaties, vaardigheden, gedragingen en attitudes)	kan opbouwende feedback geven over concrete leerlingenactiviteiten, waarbij product- en leerprocessen centraal staan. Hij zet de leerling aan om te reflecteren over zijn leerproces en het bij te sturen.
Vertellen	kan analyseren of een situatie (begripsniveau van de klas) en/of een tekst zich tot een vertelling lenen/leent	kan analyseren of een situatie (begripsniveau van de klas) en/of een tekst zich tot een vertelling lenen/leent en is zich bewust van zijn mogelijkheden als verteller (expressiviteit, mimiek en bewegingen)	kan na analyse van het begripsniveau van de klas en de tekstenmerken zich flexibel aanpassen als verteller (expressiviteit, mimiek) en hij speelt in op de reacties van de leerling
Voorlezen	kan analyseren of een situatie (begripsniveau van de klas) en/of een tekst	schept na analyse van de klascontext en de tekstenmerken de juiste sfeer en	schept na analyse van de klascontext en de tekstenmerken de juiste sfeer en

	zich tot voorlezen lenen/leent	voorwaarden om een tekst voor te lezen	voorwaarden om een tekst voor te lezen. Hij is zich bewust van zijn mogelijkheden als verteller en speelt in op de reacties van de leerlingen
Domein 2: de leraar in interactie met volwassenen in en rond de school			
Gesprekken voeren	kan de inhoud en formulering van zijn boodschap analyseren	kan de inhoud en formulering van zijn boodschap analyseren en houdt daarbij rekening met de gesprekssoort, het doel en de gesprekspartners	kan zijn gespreksbijdrage zowel inhoudelijk als vormelijk beoordelen op adequaatheid en correctheid n.a.v. de reactie van zijn gesprekspartners en bijsturen indien nodig
Een presentatie houden met schriftelijke ondersteuning	cfr supra domein 1	cfr supra domein 1	cfr supra domein 1
Schrijven	kan de inhoud en vormgeving van zijn schriftelijke boodschap analyseren in functie van tekstsoort, doel en publiek	kan begrijpelijke en correcte teksten produceren, afgestemd op tekstsoort, doel en publiek	kan zijn teksten beoordelen op adequaatheid, correctheid en op effect op het publiek. Indien nodig kan hij ze aanpassen.
Lezen	kan verschillende soorten teksten onderscheiden, opzoeken en beoordelen op bruikbaarheid in de klas	is bereid allerlei bronnen te raadplegen om beter te functioneren op klas- en schoolniveau	kan relevante en betrouwbare informatiebronnen raadplegen om zijn vak uit te oefenen en beter te functioneren op klas- en schoolniveau
Domein 3: de leraar als lerende			
Innoveren en professionaliseren	kan aan zelfreflectie doen en zichzelf bijsturen	doet aan zelfreflectie en weet hoe hij zijn competenties verder kan ontwikkelen (nascholing, vakdidactische en vakinhoudelijke literatuur)	doet aan zelfreflectie en is in staat de informatie en bijhorende vaktaal te verwerken en te gebruiken in zijn onderwijs en in gesprekken met betrokkenen bij het onderwijs
OVERKOEPELENDE ATTITUDES	VOLDOENDE	GOED	UITSTEKEND
Beslissingsvermogen: - neemt een standpunt in - neemt een beslissing - gaat over tot een handeling - verantwoordt keuzes	De student... toont deze attitude op aandringen van de mentor	De student... toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	De student... doet dit systematisch en gericht
Relationele gerichtheid: - heeft oog voor de sociaal-emotionele noden en behoeften van leerlingen - toont een respectvolle houding ten aanzien van leerlingen en andere betrokkenen - benadert leerlingen zonder vooroordelen - heeft waardering voor leerlingen - toont empathie ten aanzien van leerlingen	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht
Kritische ingesteldheid: - stelt zichzelf en zijn omgeving in vraag - benadert onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken - kent de eigen sterke en zwakke punten - schat de wenselijkheid en haalbaarheid in van vooropgestelde doelen	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht

<ul style="list-style-type: none"> - toont een kritische houding ten aanzien van de omgeving - toont een kritische houding ten aanzien van bronnen- en lesmateriaal 			
Leergierigheid: <ul style="list-style-type: none"> - durft vragen te stellen - gaat spontaan informatie zoeken - is ontvankelijk voor opmerkingen en begeleiding - stippelt een leertraject uit - heeft interesse voor recente evoluties in het vakgebied, onderwijs en maatschappij - kan gericht omgaan met gegeven feedback 	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht
Organisatievermogen: <ul style="list-style-type: none"> - plant zijn taken in functie van de beoogde doelen - is gericht op efficiënt gebruik van tijd en ruimte - stuurt de planning waar nodig bij 	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht
Zin voor samenwerking: <ul style="list-style-type: none"> - werkt samen met medestudenten en begeleiders - leeft afspraken met anderen na - integreert de resultaten van afspraken in zijn handelen 	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht
Verantwoordelijkheidszin: <ul style="list-style-type: none"> - neemt verantwoordelijkheid ten aanzien van de leerlingen en andere betrokkenen - toont betrokkenheid, engagement en gezag 	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht
Flexibiliteit: <ul style="list-style-type: none"> - stemt zijn aanpak af op de situatie - kan soepel omspringen met gewijzigde omstandigheden 	toont deze attitude op aandringen van de mentor	toont deze attitude sporadisch op eigen initiatief	doet dit systematisch en gericht